

Aproape în fiecare zi, mama pleca de acasă spre orașul aflat la câțiva kilometri pentru a-i duce de mâncare și schimburi tatălui care era arestat. Asta se întâmpla prin anii cincizeci. Noaptea era anchetat și bătut iar ziua, fiind contabil, era obligat să se ocupe de actele Primăriei (Sfatului Popular, cum se numea atunci). Povestea asta a durat câteva luni bune. De fiecare dată copilul, care rămânea acasă, o întreba la întoarcere unde e tata și când vine acasă. Ca să-l liniș-

tească, mama îi spunea tot felul de povești și de fiecare dată îi aducea ceva, o bomboană, o caramelă, o acadea, „o amăgeală”... Devenise un ritual! Într-una dintre zile, mama s-a întors acasă foarte abătută. A agățat traista în cui și, fără să-l bage în seamă pe copil, a ieșit în ogradă la treburi. Descumpănit, contrariat în așteptările lui create de obișnuință, după o perioadă de așteptare, acesta a căutat în traistă. În loc de bomboană sau acadea a găsit un maldăr de haine însângerate. Acesta a fost debutul în viață al copilului Dan Nicolae și al multor copii din Republica Populară Română a anilor '50. Mi-a relatat-o chiar el, în graiul lui molcom din podișurile moldovenești. A adăugat un răs amar după care mi-a spus „– Ai naibii oameni, îl băteau da-l și obligau să le țină contabilitatea!”

Eu l-am cunoscut pe Dan pe la începutul anilor '70, prin sculptorul Neculai Păduraru. Ei se cunoșteau din perioada adolescenței comune de la Iași. Eram tineri, era perioada scurtei relaxări politice, noi împărtășeam aceleași aspirații și, poate, și pe fondul originii noastre din aceleași plaiuri, ne-am împrietenit. Eram nemuritori, lumea era a noastră! Ne vizita din când în când în Calea Griviței, în curtea plină cu piatră și statui a secției Sculptură. El fiind student la Arhitectură, găseam un fond comun de preocupări. Ideile și freamățul epocii clocoteau și în noi făcându-ne să ne simțim fermentii înnoirii. Ascultam aceleași muzici, citeam aceleași cărți, mergeam la „Cinemateca” și la Dalles să vedem expozițiile (inclusiv cele venite „de dincolo”, din Occident, și, ca pe un semn de libertate purtam blugi, barbă și plete, ... lumea părea senină și ne aparținea! Odată cu absolvirea facultății, o vreme am fost risipiți. El a plecat în Moldova, la Botoșani, din câte îmi aduc aminte. Mai venea prin București și atunci, improspătam prietenia mergând la o bere, mai mult ca prilej de taifas. Atunci, și totdeauna, îmi plăcea să regăsesc în el o seninătate molcomă, un fel cald și hâtru de a povesti „în grai” micile întâmplări. Era pasionat de ceea ce făcea!

Ne-am regăsit cu adevărat în '90. Într-o zi, întâlnindu-ne întâmplător, mi-a spus că lucrează la Ministerul Culturii. M-am bucurat. Din acel moment, prietenul meu Dan Nicolae s-a logodit cu Ministerul! Treceam relativ des pe la el, fiind în drumul meu de la Combinatul Fondului Plastic spre casă. Găseam un Dan îngropat în dosare, din ce în ce mai obosit, fumând

din ce în ce mai mult. Dar, era mulțumit de munca lui, îndrăgostit de fiecare monument, preocupat de problemele obiectivelor în lucru, cunoscându-le, suferind pentru fiecare dintre ele, combustionat de faptul că efortul său este atât de necesar. Vocea lui liniștită, stinsă în momentele de oboseală (din ce în ce mai dese și pronunțate) se încălzea, creștea și privirea îi strălucea ca în tinerețe, atunci când îmi relata. Rareori mai aducea vorba despre profesia lui de arhitect și despre vechile proiecte. Le abandonase fără prea mari regrete, le sacrificase sub imperativul necesității. Atunci vorbea cu multă nostalgie despre profesorul său de la Iași, Nicolae (Gipsy) Porumbescu, vorbea despre bursa pe care a avut-o în Franța, despre ce ar fi vrut să facă. Asta se întâmpla rar! Seara, destul de târziu, din autobuz se vedea un singur birou luminat, era al lui Dan! Îmi amintesc că îl găseam aplecat pe textul pe care-l citea, cu țigara mereu aprinsă. În fața sa, pe birou o fotografie care-i amintea de Angelica, soția sa, în momentul în care s-au cunoscut. Pentru mine, Dan era într-un fel întruchiparea lui Akaki Akakievici prin cumințenia lui sfioasă, prin dăruirea cu care-și făcea treaba, prin vulnerabilitatea și sensibilitatea sa, prin lipsa nevoii de răsplătă. Împlinirea proiectelor de care se ocupa, ieșirea la lumină a monumentelor restaurate era pentru el bucurie și răsplătă, îi dădeau sentimentul împlinirii. Molcom dar tenace!

Trăim într-o lume care, prin californizarea și fastfoodizarea tot mai pronunțate, pare să-și fi pierdut cumpăna. O vânzoleală din ce în ce mai generalizată și mai gălăgioasă, întreținută de reclame tot mai agresive, în căutarea plăcerilor, un hedonism emblematic. Peste tot întâlnești oameni cu pretenții și orgolii disproporționate în raport cu meritele și calitățile. Reflectoarele au fost puse pe această lume sfâșiindu-i misterul. Lipsa de pudoare și decență au devenit calități. Există, am întâlnit oameni care au, cumva, cumințenia cărămizii așezată la locul potrivit, cu simțul măsurii, construind și asigurând temeinicia. Fără ei, fără acești Akaki Akakievici sfielnici ca niște lumânări, ornamentele, stucatura și cromatica gloriei nu ar avea pe ce să se așeze în lumea asta. Îmi vine în minte momentul încărcat de tensiune în care echipa creată spontan în jurul lui Barbu Brezianu, echipă care-i cuprindea pe Ministrul de-atunci al Culturii, Ion Caramitru, Paul Barbăneagră, Ion Pogorilovschi, Pavel Șușară, Doina Lemny ș.a. au luptat pentru salvarea și, mai târziu, repunerea la locul ei a Coloanei Fără Sfârșit. Acolo, tăcut, discret, cufundat între maldărele de dosare, rolul lui Dan Nicolae și al multora ca el a fost extrem de eficace. Seriozitatea și tenacitatea lor a contribuit mult la rezolvarea aceluia moment.

Așa cum spuneam, într-o lume în care indiscreția, curiozitatea fleacă, coborârea în derizoriu, paparazzismul sunt prin predominanță legitime, pudorarea, sfiala, simțul măsurii devin forme de inadecvare, cazuri sociale. Reflectoare și proiectoare puternice sfâșie misterul acestei lumi devenită din ce în ce mai gălăgioasă. O viață ca a lui Dan Nicolae, trăită discret, cu pudorarea și smerenia unei candelă este de natură să restituie misterul, să reinscrie lumea și viața în făgașul ei firesc, să reazeze vâlul protector al Tainei.